

راهبردهای اساسی برای چالش «مدیریت زمان» در کلاس های چندپایه

راضیه رفیعی^۱، میلاد ریحانپور^۲، محدثه گوهریان^۳، زهرا آجرلو^۴، فاطمه مودب^۵

^۱دانشجوی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

^۲آموزگار، کارمند رسمی آموزش و پرورش

^۳دانشجوی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

^۴دانشجوی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

^۵دانشجوی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

چکیده

در مناطق دور افتاده دست به کار شده است و سعی دارد که سیستم خود را در عین بومی سازی، با دهکده جهانی منطبق سازد. سن فراگیر، پایه تحصیلی، امکانات و تجهیزات، برنامه ریزی و سازماندهی انسانی - آموزشی از مهمترین مولفه ها برای طراحی یک سیستم آموزشی به شمار می روند؛ در بسیاری از کشورها با توجه به فاکتورهای فوق، دو سیستم تک پایه و چند پایه را برای آموزش ابتدایی خود در نظر می گیرند.

در برنامه تک پایه، آموزگار (در برخی مواقع چند آموزگار) هدایت گروهی از فراگیران را عهده دار می شود که تقریباً از نظر سن و توانایی به یکدیگر شبیه هستند و اهداف آموزشی مشخصی را دنبال می کنند. این سیستم در همه کشورها به حتم وجود دارد و به نظر می رسد جزء جدایی ناپذیری از سیستم آموزشی باشد.

اما نه در مقابل، بلکه در کنار این رویکرد تک پایه در سیستم آموزشی کشور، برنامه چند پایه با اهداف متنوع تری خودنمایی می کند. موقعیتی که در آن بی تردید یک آموزگار هدایت گروهی از فراگیران را در دو پایه تحصیلی یا بیشتر بر عهده دارد که هر پایه از نظر توانایی، اهداف آموزشی، ویژگی های سنی، گاه جنسیت و... متفاوت است. این کلاس ها با حضور فراگیران (دختر، پسر یا مختلط)، در یک چادر (محل خاص) یا اتاق درس تشکیل و اداره می شود. در این کلاس ها، معلم بیش از یک ماده درسی را در طی چند ساعت متوالی در پایه های مختلف تدریس می کند. کلاس های چند پایه برنامه درسی خاص یا منحصر به خود ندارد و آموزگار کلاس با وجود فرصت ها و چالش های فراوانی که پیش روی خود دارد باید برنامه درسی از پیش تعیین شده هر پایه را در قالب زمانی یک پایه تدریس نماید.

با توجه به آنچه مطرح شد، کلاس های چند پایه با وجود محاسنی که دارد، همواره خود را با چالش هایی روبرو می بیند که تحقق اهداف اساسی این سیستم آموزشی و همچنین اهداف عالی آموزش و پرورش در گرو غلبه بر چالش هاست؛ از این رو شناسایی، اصلاح و ارائه راهبرد برای معضلات چند پایه، ضرورت می یابد. کلاس های چند پایه با مشکلات متعددی نظیر فقدان تجهیزات آموزشی، نبود الگوی آموزشی چند پایه، نبود برنامه درسی مناسب چند پایه، کمبود نیروی انسانی با

آموزش و پرورش یک حق عمومی است و هر کودکی حق دارد که از آموزش بهره مند گردد، از این رو ایجاد کلاس های چندپایه توانسته است در جهت تحقق این مهم در مناطق دور افتاده، روستایی و عشایری نقش بسزایی را ایفا کند. هدف از نوشتار پیش رو، بیان راهبردهای اساسی و کاربردی در راستای «مدیریت زمان» در چند پایگی می باشد؛ از این رو، از روش «تحلیل استدلال ها عقلانی با تکیه بر مطالعات کتابخانه ای» استفاده شده است. نتایج به عمل آمده نشان می دهد که با ارائه راهبردهای لازم برای چالش های پیش روی چند پایگی، می توان از چالش ها فرصت ساخته و همانند بسیاری از کشورهای پیشرفته، از چند پایگی به عنوان یک روش آموزشی مفید یاد کرد، نه برای مقابله با چالش! در پایان نیز مهمترین راهبردهای کاربردی برای مقابله به چالش مدیریت زمان، نظیر راهبردهای گروهی، خود یادگیرنده، ارزشیابی، ظرفیت محلی، تلفیقی، معلم یار، معلم کمکی، کاهش تعداد پایه ها، تفاوت زمان استراحت، آموزش همسالان و مواردی از این دست، آمده است.

مقدمه

امروزه کلاس های چند پایه در جهان مورد توجه بسیاری از صاحب نظران تعلیم و تربیت قرار گرفته و همه ساله پیرامون این مهم، نشست ها و همایش های متنوعی در این کره خاکی برگزار می شود که می تواند نقطه عطفی در جهت پیشبرد اهداف و کارایی این سیستم آموزشی باشد.

صرف نظر از اینکه برخی از این رویکرد به عنوان چالش و برخی دیگر به مثابه یک فرصت آموزشی بهینه یاد می کنند؛ هم اکنون در بسیاری از کشورها چه توسعه یافته و چه در حال توسعه، از این شیوه آموزشی استفاده می کنند و روز به روز نه تنها در حال افزایش هستند بلکه از نگاه سیستمی و رویکردی پیشرفت کرده و به روز تر می شوند. کشور عزیزمان ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده و مدتهاست جهت ارائه خدمات، برقراری فرصت های آموزشی و همچنین تحقق آموزش همگانی